

„ЮЖНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ” – гр.СМОЛЯН

ТП ДГС „акад. НИКОЛАЙ ХАЙТОВ”

✉ 4890, с.Хвойна, ул.„Кап. Петко Войвода”№2, e-mail: dgsnikolayhaitov@ucdp-smolian.com

**ДОКЛАД И АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ
МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ОТ
ДЕЙНОСТИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ ВЪРХУ СОЦИАЛНАТА И
ПРИРОДНА СРЕДА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП ДГС “академик
Николай Хайтов”
ПРЕЗ 2023 година**

с.Хвойна, 2024 година

I .Доклад

Настоящото проучване е извършено в периода на месеци Януари-Декември 2023 година, във връзка с годишния мониторинг на горите с висока консервационна стойност /ГВСК/, за територията на ТП ДГС “Акад. Николай Хайтов” териториално поделение на Южно централно държавно предприятие Смолян.

Инвентаризацията и мониторинга са направени съгласно - система за провеждане, мониторинг на биологичното разнообразие в горите с висока консервационна стойност на територията в ТП ДГС “Акад. Николай Хайтов”, както и във връзка със спазването на Принцип 8, Критерий 8.2., Индикатори 8.2.2. и 8.2.3. от Националния стандарт за отговорно управление горите в България за извършване на мониторинг и оценка на въздействието от дейностите по управление на горските територии.

Промени в границите, собствеността, функционалността и предназначението на територии в рамките на стопанството:

Към 31.12.2023 год. общата площ на ТП ДГС "Акад.Николай Хайтов" е 29 730 ha, от които държавните горските територии са 10 732 ha., собственост на частни физически лица са 16 027 ha, частни юридически лица – 31 ha, общинска собственост - 2716 ha, гори на религиозни организации – 224 ha.

Промяната се дължи на новата инвентаризация на влялото ДГС „Чепеларе“, съгласно заповед № 562 от 09.06.2023 г. на изпълнителния директор на ИАГ гр.София.

Релефът на ТП ДГС “Акад. Николай Хайтов” е с типичен планински характер, с големи превишения и много стръмни до урвести склонове, които се обуславят от добре развита и гъста хидрографска мрежа.

Северна и западна граница на стопанството са високите разклонения на част от рида “Чернатица”, а източната граница е Радюва планина. От върховете на тези два рида към долината на р.Чепеларска се спускат множество по-къси, със стръмни склонове ридове, образуващи тесни клисури, като тези по реките Ореховска, Забърдовска и Еркюприйска.

В преобладаващата си част стопанството е със силно пресечен терен, със стръмни до много стръмни склонове и била. Особено стръмни до урвести склонове има в долната част (от двете страни на р.Чепеларска). Само в басейните “Пашалийца”, “Карабаир” и “Добра вода” билата са разляти, а склоновете са полегати до наклонени.

Най - високата надморска височина на територията на ТП ДГС “Акад. Николай Хайтов” е връх Голям Персенк - 2095 м.н.в (подотдел 301 “а“), а най-ниската - 620 м.н.в (подотдел 167 “в“), там където р.Чепеларска излиза от района на стопанството. Голямата разлика в надморските височини (1475м) характеризира релефа, като планински и обуславя разнообразието в горскорастителното

райониране на стопанството.

Разнообразието на релефа, почвените характеристики и климата обуславят значително биологично разнообразие. Горските екосистеми в района са ценни в икономически, екологичен и социален аспект, тъй като поддържат богат растителен и животински свят и имат важни водорегулиращи, противоерозионни, рекреационни и естетически функции.

Основната част от горите на територията на ТП ДГС “Акад. Николай Хайтов” са включени в различните категории ВКС. В някои случаи един и същи подотдел попада в повече от една консервационна стойност. Това прави гората в този подотдел особено значима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности. В такива случаи се прилагат препоръките и ограниченията за стопанисване и мониторинг, които имат най-строг режим по отношение на прилагането на горскостопанските дейности.

Финансов план:

През периода 01.01.2023 година до 31.12.2023 година е добита и реализирана 15 323 куб.м. дървесина като изпълнението е 94% спрямо разчета за годината. Реализираното ползване е на обща площ от 216 ха.

Горскостопански дейности:

През изминалата 2023 година на територията на ТП ДГС “Акад. Николай Хайтов” са извършени горскостопански дейности, съобразно предвижданията на действащият Лесоустройствен проект/Горскостопански план/(изд.2017г.), както следва:

1. Отгледни сечи върху площ от **125** ха;
2. Възобновителни сечи върху площ от **50** ха;
3. Маркиране на насаждения, предвидени за ползване по ГСП/ЛУП и включени в Лесосечен фонд за 2024 г. в размер на **16 352 куб.м.**;
4. Текущи ремонти по поддръжка проходимостта на горските автомобилни пътища върху цялата територия на ТП ДГС “Акад. Николай Хайтов”.
5. Осъществено ползване на дървесина през 2023 г. е в размер на **15 323 куб.м.** лежаща маса.
6. През 2023 г. са издадени общо **3** броя позволителни за ползване на недървесни горски продукти, като 2 броя са за гъби и 1 бр. за листа от малини.
7. През 2023 г. са издадени позволителни за паша на домашни животни – 1 бр. за едър рогат добитък и 1 бр. за дребен рогат добитък.
8. Извършените лесокulturни дейности през 2023 година са както следва:
 - Попълване на култури – 6 дка
 - Отглеждане на култури – 20 дка

Изпълнението на дейностите е извършено, при спазване на действащата нормативна уредба и утвърдените вътрешни правила в ЮЦДП.

Извършено е теренно обследване на съобществата, насажденията в тях са в добро здравословно състояние.

В териториалния обхват на ТП ДГС "Акад. Николай Хайтов" през 2023 година има регистриран един горски пожар на обща площ 1700 дка, който нанесе сериозни щети.

Приключи и през 2023 г. основния ремонт на шишаркосушилнята на ТП "ДГС Акад. Николай Хайтов", находяща се в гр. Чепеларе в териториалния обхват на ЮЦДП-Смолян. Дейностите са реализирани като част от проект „Подобряване природозащитното състояние на горски природни местообитания и подпомагане на екосистемните услуги на територията на Южноцентрално държавно предприятие“, по Оперативна програма „Околна среда“. Помещенията на двете нива на сградата са изцяло ремонтирани, като са подменени всички инсталации. Реновиращи са настилките по пода на помещенията, ремонтирани са санитарните възли. Подменено е покритието на покривната конструкция. На сградата е направена топлоизолация, а стените на втория етаж са с нова дъсчена обшивка. По проекта са доставени съвременни машини и оборудване, с които ще се модернизира производствения процес в шишаркосушилнята - уред за обезкриляване на семена, уред за почистване и сортиране на семена с прахов филтър, пиролизен котел за отваряне на шишарки. Шишаркосушилнята в Чепеларе е построена през 1949г. и е единствената работеща на територията на Южноцентралното държавно предприятие, което стопанисва държавни горски територии в областите Смолян, Пловдив, Пазарджик и Кърджали.

Гори с висока консервационна стойност:

Горите с висока консервационна стойност /ГВКС/ за 2023 година са в много добро здравословно състояние, дължащо се на опита и прилагането на полезните практики с цел поддържане и стопанисване на добри гори.

ТП ДГС "Акад. Николай Хайтов" има добра комуникация с местните общности във връзка с изпълнение на горско стопанските мероприятия и по отношение стопанисване на горите.

Мониторинг на ВКС 1. РАЗНООБРАЗИЕ ОТ ВИДОВЕ. КОНЦЕНТРАЦИИ НА БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ ВКЛ. ЕНДЕМИЧНИ, РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ И ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ВИДОВЕ, С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ

Във връзка с мониторинга на ВКС 1.1. ежегодно се проверява на интернет страницата на РИОСВ за новосъздадените защитени територии и/или зони.

През периода на проучването са извършени наблюдения и има попълнени формуляри за:

ВКС 1.1 Застрашени територии и защитени зони

1. 33 Персенк-2 бр.
2. 33 Родопи-Средни-1 бр.

ВКС 1.2 Застрашени, изчезващи и ендемични видове

1. Глухар (*Tetrao urugalis*)-2 бр.
2. Кафява мечка (*Ursus arctos*)-1 бр.

Мониторинг на ВКС 2. ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ. НЕПОКЪТНАТИ ГОРСКИ ЛАНДШАФТИ, ГОЛЕМИ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВАТ ЖИЗНЕНИ ПОПУЛАЦИИ НА ПОВЕЧЕТО ЕСТЕСТВЕНО СРЕЩАЩИ СЕ ВИДОВЕ В ЕСТЕСТВЕНИТЕ ИМ МОДЕЛИ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ОБИЛИЕ.

Горите в територията на ТП ДГС “Акад. Николай Хайтов” са с високо ниво на естественост – 80% и с ниско ниво на фрагментираност – 5%. В териториите заети от горски масиви не е установено допълнително фрагментиране. В обхвата на ДГС “Акад. Николай Хайтов” не са изградени инфраструктурни обекти, засягащи горски територии. Не са констатирани едроплощни повреди от биотични фактори. Установените повреди от ветроломи и ветровали са на малки площи и не оказват значително отрицателно въздействие върху цялата площ на ВКС 2. Няма намаляване на площта на естествените насаждения и създаване на големи комплекси от изкуствени култури. Няма констатиран голям процент обезлистване от листогризеци насекоми в териториите попадащи в обхвата на ВКС 2. Попълнени 2 бр. формуляри.

Мониторинг на ВКС-3 Горски територии, представляващи редки, застрашени или изчезващи екосистеми, или съдържащи се в такива.

Текущо се прави мониторинг на редки, застрашени и изчезващи горски екосистеми. Списъка на ГФС и представителните образци се актуализира, и при нужда обновява. След извършения мониторинг се установи, че тези насаждения са в добро здравословно състояние, наблюдават се единични изкоренени дървета от абиотични фактори.

1. G1.66 – Букови гори, разположени на варовикови терени. (*Fagus sylvatica*)-2 бр. формуляри. Жизнеността на отделните дървета и насаждения, като цяло е добра. Обезлистване не се наблюдава. Повреди от биотични фактори и сукцесионни процеси не се наблюдават.

Мониторинг на ВКС-4 ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ.

За периода на извършения мониторинг като извод може да бъде направено, че горите от даденото ВКС са в сравнително добро общо състояние, не се наблюдават ерозионни промени в структурата или повреди в следствие на изведените сечи.

ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА-
попълнен 1 бр. формуляр Проведените горскостопански дейности (сечи) в насаждения

определени като вододайни зони, не оказват значителни отрицателни въздействия и тези дейности са съобразени и съгласувани с компетентните органи (РИОСВ, БДИБР). В случай, че сечта е предвидена в ГСП, то същият преди одобрението си е съгласуван с компетентните органи, а при изготвяне на план-извлечение, същото се съгласува с компетентните органи, преди одобрение от РДГ - Смолян. Извършените лесовъдски дейности са насочени към подобряване на здравословното състояние на горите, подпомагане създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна структура. На територията на ТП ДГС “Акад. Николай Хайтов” не са провеждани голи сечи. Интензивността на сечите в гори ВКС 4.1 е по-ниска, а в случай че в близост има извори и чешми се оставя буферна зона.

ВКС 4.2 ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ-Проведените лесовъдски дейности не оказват отрицателни въздействия върху тези територии, които да нарушават функциите им. Здравословното състояние на горите в тези участъци е добро. Няма наличие на ерозионни процеси. Няма промени в структурата и състава на насажденията. Лесистостта не е намалена. Няма повреди по естествената крайречна растителност.

ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ-попълнен 1 бр. формуляр В насажденията, определени като гори с решаващо противоерозионно значение, през 2023 г. са провеждани възобновителни, отгледни, санитарни, принудителни и технически сечи. Извършените лесовъдски дейности са насочени към подобряване на здравословното състояние на горите и създаване на условия за формиране на смесени насаждения с неравномерна структура. Пълнотата на насажденията след изведените сечи не е намалена под 0.5. При извеждане на сечи в стръмни терени, извоза на дървесина се извършва с животинска сила и късометражна въжена линия. На много каменливи и урвести терени не се планират и провеждат горскостопански мероприятия. Проведените лесовъдски дейности не са оказали отрицателно въздействие върху територията на горите определени като гори с решаващо противоерозионно значение и не са нарушили функциите им.

ВКС 4.4 ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ-попълнен 1 бр. формуляр На територията на стопанството през 2023 г. е възникнал 1 горски пожар на обща площ 1700 дка. причинен от небрежност и хвърлен неизгасен фас. Състоянието на насажденията, които представляват бариера за разпространение на пожари е добро. Проведените лесовъдски дейности не оказват значителни отрицателни въздействия върху тези територии и не нарушават функциите им.

ВКС 4.5 ГОРИ, С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ И ЗА ЗАЩИТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ-

Мониторинг на ВКС-5 ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО. МЕСТА И РЕСУРСИ ОТ ФУНДАМЕНТАЛНО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗАДОВОЛЯВАНЕ НА ОСНОВНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ (ВКЛ. ПОМИНЪК, ЗДРАВЕ, ХРАНА, ВОДА), ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ.

ТП ДГС “Акад. Николай Хайтов” задоволява напълно потребностите на местното население от дърва за огрев, възможности за ползване на лечебни растения, дивеч. Издадени са разрешителни за ползване на гъби и листа от малини. Продажбата на дървесина и дърва за огрев за изминалата 2023 г. възлиза на 15 323 куб.м., като за

местно население са реализирани 442 куб.м. Ежегодно чрез провежданите срещи със заинтересованите страни се обсъждат значимостта на ресурсите в региона. Попълнен 1 бр. формуляр.

Мониторинг на ВКС-6. КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ. МЕСТА, РЕСУРСИ, МЕСТООБИТАНИЯ И ЛАНДШАФТИ ОТ ГЛОБАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО КУЛТУРНО, АРХЕОЛОГИЧНО ИЛИ ИСТОРИЧЕСКО ЗНАЧЕНИЕ, И/ИЛИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ ЗА ТРАДИЦИОННАТА КУЛТУРА НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ, ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ, ВКЛ. КУЛТУРНО, ЕКОЛОГИЧНО, ИКОНОМИЧЕСКО ИЛИ РЕЛИГИОЗНО/ДУХОВНО ЗНАЧЕНИЕ.

На територията на ТП ДГС "Акад. Николай Хайтов" са идентифицирани следните обекти, попадащи във ВКС 6:

- Параклис св.Иван-23 а, 24 а
- Параклис св.Константин и Елена-24 а, 24 с
- Параклис св.Георги-32 х
- Параклис св.Димитър-167 ф, 171 а
- Параклис св.Илия-221 а
- Ловна чешма-179 п
- Хижа „Каба“-215 е, 215 з, 215 и попълнен 1 бр. формуляр

-ТЪОВНАТА ДУПКА 268 и - пещера на 2 км североизточно от с.Забърдо, Смолянска област. Намира се в скален венец в северозападния склон на Заградска чука в родопския рид Чернатица. Пещерата е образувана в мраморни скали и има дължина 179 m. и денивелация - 10 m. Името идва от думата "тъмно", което на местния родопския диалект се произнася "тъовно". Входът има западно изложение и широчина и височина 5 m. От него започва и единствената галерия на пещерата. В началото си тя е покрита с пясък и глина, по-нататък с ръбести камъни, а в крайната си част отново с глинени отложения. Там от време на време струи подземен поток. По пътя си той образува няколко малки, но красиви езерца. На крайт водата се губи в красива, непроходима галерия осеяна със къси сталактити и прелестни пещерни бисери.

Не се наблюдават големи нарушения и повреди вследствие на проведените лесовъдски мероприятия върху естествените функции на гората.

Социални споразумения:

Към анализирания период, а именно 31.12.2023 г. в стопанството има 1 постъпила жалба от страна на работник. През 2023 год. има действащ колективен трудов договор.

План/програма за обучение и квалификация на персонала:

- Обучение по горска сертификация.
- Обучение по безопасност и здраве при работа.
- Обучение по използване на лични предпазни средства.
- Обучение по лесозащита.

- Обучение по охрана и контрол на горските територии
- Обучение по ЗБУТ организирано от Служба по трудова медицина, гр.Пловдив. След проведеното обучение на участвалите им се издава удостоверение от фирма „ОДИКО-69“ ООД, гр.Пловдив.

Здравословни и безопасни условия на труд включително на работниците на фирмите изпълнители:

С цел правилното извършване на горскостопанските дейности и ограничаване на риска от трудови злополуки, аварии и екологични нарушения, преди началото на работа в нов обект или при постъпване на нови работници, задължително се прави първоначален инструктаж. Провеждането на инструктажа се отразява в Книгата за инструктаж и инструктираните се подписват, че са запознати. При всяко въвеждане на работниците в нов подотдел се прави „Инструктаж за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд и изисквания при провеждане на горскостопанските дейности“ и „Лист за проверка за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд, изправност на техниката и спазване на изискванията за изпълнение на горскостопански дейности“, които се прикачват към досието на подотдела.

Към 31.12.2023 година няма регистрирани трудови злополуки при ТП ДГС „Акад. Николай Хайтов“.

В стопанството няма работници, с намалена работоспособност.

ТП ДГС „Акад. Николай Хайтов“ е осигурило условия за безопасно и нормално изпълнение на трудовата дейност.

Ангажиране на заинтересованите страни:

Всяка година се провеждат срещи и съвещания с различните заинтересовани страни, в които се представя информация, обсъжда се и при съгласие от двете страни се утвърждава. Кореспонденцията със заинтересованите страни се води по електронен път, а също и с писма. Не са редки и случаите, в които въпроси се поставят и обсъждат чрез телефонни разговори. Предоставя им се информация в различни аспекти: предстоящите и планирани горскостопански мероприятия през 2023 година в териториалния обхват на ТП ДГС „Акад. Николай Хайтов“ и отдели за неразрешени за паша на територията на стопанството.

Незаконни/нерегламентирани дейности в горите:

На територията на ТП ДГС „Акад. Николай Хайтов“ през календарната 2022 г. няма установени нерегламентирани и незаконни нарушения в резултат на извършваните горскостопански дейности. Извършени са проверки както от служители на стопанството, така и от външни експерти, а именно ЮЦДП гр.Смолян, РДГ гр.Смолян, ЛСЗ гр.Пловдив и др.

Горскостопански план:

ТП ДГС “Акад. Николай Хайтов” изпълнява ритмично и планоно предвидените /приет през 2017 г./ по ГСП дейности. Ползването на дървесина е според заложените количества, изпълняват се и лесокултурните мероприятия, противопожарния план, като се спазва действащата нормативна уредба и вътрешните правила, установени от ЮЦДП гр.Смолян.

Здравословно състояние на гората:

От извършените лесопатологични обследвания, постъпилите и регистрираните сигнални листове за нападения от абиотични и биотични фактори, както и оценка на здравословното състояние на горите в териториалния обхват на дейност на ТП ДГС “Акад. Николай Хайтов” се установи:

1. За повреди от абиотични фактори в държавна горски територии на стопанството са подадени общо за ветровал, ветролом, снеговал, снеголом.

2. За повреди от биотични фактори са подадени сигнални листове за борова процесия, корояд, върхов корояд, борова листна оса.

Общо подадените сигнални листове са 112 броя сигнални листове. През 2023 г. се наблюдава увеличение на сигналните листове, поради по-силното нападение на борвата процесия основно върху черния бор.

Може да се направи заключение, че здравословното състояние на горите в териториалния обхват на дейност на ТП ДГС “Акад. Николай Хайтов” е в добро общо състояние, но е необходимо да се вземат мерки за подобряването му.

Представителни образци от естествени горски екосистеми:

На територията на стопанството са установени потенциални гори в последната фаза на своето развитие /фаза на старост/(Old growth forests), които със своята специфична структура и функционалност са местообитание на комплекс от видове от различни екологични и таксономични групи. Установено е, че значителна част от свързаните с гората видове намират в тях оптимални условия за съществуване. Горите във фаза на старост се характеризират с наличие на стари живи дървета с диаметри близки до максималните за съответния дървесен вид; дървета с изсъхнали, деформирани или счупени върхове и клонове; дървета с хралупи; стоящи и паднали едроразмерни мъртви дървета, които са в различни фази на разлагане. В голямата си част тези насаждения имат неравномерна пространствена и възрастова структура.

За да може да достигнат характеристиките на горите във фаза на старост определените насаждения трябва да се оставят на естествената им динамика. В тях не се допуска лесовъдска намеса и извличане на дървесина, освен в случаите на големи природни нарушения /ветровали и каламитети на площи заемащи над 30% от насаждението/.

От лесопонда на стопанството със Заповед са определени и така наречените представителни образци. Или отдели, типични за отделните видове налични естествени екосистеми. Те представляват 15% от територията на стопанството.

След извършеният през 2023 г. мониторинг на посочените насаждения, се установи следното: насажденията са в добро здравословно състояние, наблюдават се единични случаи на изкоренени или пречупени дървета от абиотични фактори.

Във ВКС 3 влизат горски територии, представляващи редки, застрашени или изчезващи екосистеми, или съдържащи се в такива. След извършеният през 2023 г. мониторинг на посочените съобщества, се установи следното: съобществата са в добро здравословно състояние. В част от насажденията се забелязват единични случаи на съхнещи дървета. Наблюдава се естествено възобновяване.

Въздействие на дейностите по управление върху околната среда:

При планирането и провеждането на всички горскостопански мероприятия през 2023 г. са спазени препоръките и указанията за стопанисване на съответната ВКС, посочени в Доклада за ГВКС на ТП ДГС „Акад. Н.Хайтов“. Проектират се предимно постепенни сечи с голям възобновителен период/постепенно-котловинна, групово-постепенна, неравномерно-постепенна/, краткосрочните сечи са сведени до минимум. Провеждат се отгледни сечи, селекционни (в малко количество), санитарни и принудителни. Санитарната и принудителна сеч се извеждат с цел подобряване фитосанитарното състояние на насажденията.

Планираните и проведени през 2023 г. мероприятия, не са указали отрицателно въздействие върху природната среда.

След приключване на горскостопанските дейности през 2023 г. е извършена оценка на въздействието на изведената сеч върху ключови елементи на околната среда, съседни имоти и инфраструктура на територията на ТП ДГС „Акад. Н.Хайтов“. От изготвените и направени оценки на въздействието може да се направят следните общи констатации относно:

1. Повреди по подраста в насажденията след изведените сечи не са установени.
2. Не са констатирани повреди над допустимите /над 2% по брой от оставащите на корен дървета/ по оставащия дървостой.
3. В насажденията с изведени сечи е оставена мъртва дървесина (стояща и лежаща), с цел запазване на биоразнообразието.
4. Въздействие върху идентифицираното биоразнообразие, при установяване, се описва в технологичния план и карнет-описа на насажденията. Спазват се определени мерки за тяхното опазване.
5. При наличие на водни ресурси на територията и/или в близост до насажденията се определят мерки за опазването им. Те се отбелязват както в листа за предварителна оценка, така и в карнет-описа и технологичния план на насаждението.

6. Не са констатирани негативни въздействия върху съседни насаждения при правените оценки.

7. Създаване на условия за активиране на почвена ерозия - тракторните и коларски пътища не са с опасности за развитие на ерозионни процеси.

8. Оставяне на мъртва дървесина в насажденията с изведени сечи е налична мъртва дървесина, както лежаща, така и стояща.

9. Въздействие върху съседни имоти и инфраструктура- не са констатирани неблагоприятни въздействия.

На територията на стопанството е установено наличие на инвазивни за страната дървесни видове. В териториалния обхват на ТП ДГС „Акад. Н.Хайтов“ има наличие на акация в отделни насаждения, като слабо процентно участие. Към 31.12.2023 г. не се наблюдава вида да се разпространява съществено. Оставят се да прераснат, за да се намали издънкопродуктивната им способност, затова и не са изведени сечи към момента.

След проведените горскостопански дейности не се установи негативно въздействие върху водните ресурси, не се забелязва повреда в почвата, която да допринесе за ерозионни процеси, състоянието на пътищата е добро при нужда се рехабилитират.

Въздействие на дейностите по управление върху социалната среда:

Принцип 2 от Стандарта на горската сертификация, задължава стопанството да поддържа и насърчава социалното и икономическо благополучие на местните общности.

Проведени са срещи с кметствата и общините свързани с дейност и възможности за поставяне на различни проблеми на кметствата от община Чепеларе. Разглеждани са въпроси относно задоволяване нуждите на местното население с дърва за огрев и строителна дървесина за собствени нужди.

Както и въпроси свързани с права и задължения на местните общности, засегнати и заинтересовани страни, свързани с дейността на територията;

1. предстоящи и планирани горскостопански мероприятия;
2. подходящи възможности за заетост, обучения и други услуги, които ДГС предлага; възможности за местно и социално-икономическо развитие вкл. Възможни съвместни дейности, проекти и инициативи с местните общности засегнати и заинтересовани страни (приемно-предавателни протоколи, актове за дарение, благодарствени писма и други документи);
3. мерки за опазване на местата със специално и културно, екологично, икономически и религиозно или духовно значение на местните общности,

обсъждане на въпроси, проблеми възникнали по време на съвместната ни работа с отделните заинтересовани страни.

4. относно задоволяване нуждите на местното население с дърва за огрев и строителна дървесина за собствени нужди.

Кметствата и общините са писмено информирани относно вида на дейност, обекти, местности, сключени договори и маршрути на движение на транспортните средства по горските автомобилни пътища на ТП ДГС „Акад. Н.Хайтов“.

Местните жители закупуват дърва за огрев по утвърден ценоразпис. Позволителните за сеч се издават на домакинствата по списък, който се предоставя от кмета на всяко населено място. В ТП ДГС „Акад. Н.Хайтов“ са получени списъци от населените места. Издадени са позволителни за сеч на местно население.

Домакинствата се снабдяват и закупуват дърва за огрев и от собственици на недържавни гори, които се явяват основен конкурент на стопанството при задоволяване нуждите на местното население.

На територията на ТП ДГС „Акад. Н.Хайтов“ са установени горските територии, отговарящи на изискванията на т.2 /Горски територии в 100 м ивица около манастири и други религиозни обекти (параكليси, оброчища, аязма, текета и др.), древни светилища, окултни средища, археологични паметници и разкопки и др. места, важни за съхраняване на духовитостта и традициите, историческа и културна памет, определени при консултации с местните хора/ и т.4 /Горски територии в ивица от 100 м около територии, традиционно свързани с провеждането в тях на събори, надпявания и други мероприятия, носещи стойност за съхраняване на културното наследство и националните традиции/ в определението по ВКС 6 към националното ръководство за определяне на ГВКС.

Извършва се консултация с местната власт, населението, културните и туристически организации за проверка дали определените ГВКС запазват значимостта си съгласно определението за ВКС 6, както и за поява и описване на нови ГВКС на територията на ТП ДГС “Акад. Николай Хайтов”.

Ежегодно да се извършва контрол по дейностите предвидени в ЛУП/ГСП, като те се съобразяват с препоръките и указанията за стопанисване на определените ВКС 6.

Планираните и проведени мероприятия не водят до промяна на ландшафта, облика на местностите и понижаване стойностите на гората като ВКС 6. По възможност се запазват и подобряват естетическите и защитни функции на гората (запазване на мъртви стоящи и лежащи дървета, живи единични и групи дървета с интересни интериорни качества, дървета с хралупи, стари дървета).

Промени в околната среда:

За подобряване ефективността и продуктивността на горското стопанство при спазване принципите и критериите на Националния стандарт на горската сертификация, е необходимо балансирано и отговорно отношение в различните

направления - екологични, икономически и социални, които са обвързани с голям брой заинтересовани страни. За спазване принципите и критерии по горска сертификация се налага отстраняване на пропуските, по отговорен подход от служителите на стопанството свързан с мониторинг на въздействието на горскостопански дейности и регулярен мониторинг на идентифицираните ГВСК. За популяризиране ползите от природосъобразното стопанисване и резултатите от прилагането на правилата на горската сертификация и управлението на горите на ТП ДГС „Акад. Н.Хайтов“ е необходимо подобряването на комуникацията с всички заинтересовани страни.

II . Анализ

Анализирайки данните от извършеното проучване в периода месеци Януари- Декември, 2023 г., в изпълнение на ежегодния мониторинг на биологичното разнообразие на ГВКС и прилагане принципите на устойчивото използване на биологичните ресурси и опазването на биоразнообразието в териториалния обхват на ТП ДГС “Акад. Николай Хайтов” резултатите показват, че не са констатирани пропуски и нарушения по стопанисване на горите попадащи в гори с висока консервационна стойност.

Прилаганите лесовъдски системи и дейности в горите с висока консервационна стойност, благоприятстват за осигуряването на основните функции, като социално- хигиенни, защитно-водохранни, противопожарни и здравно украсни функции.

Състоянието на възобновяването в горите с висока консервационна стойност е много добро, което е резултат на добрите лесовъдски практики прилагани се в горските територии в обхвата на ТП ДГС “Акад. Николай Хайтов”, чрез съчетание и спазване на основни лесовъдски принципи при извеждане на сечите и действащата нормативна уредба.

Биоразнообразието, устойчивостта на екосистемите и многофункционалното управление и стопанисване на горските територии в обхвата на стопанството, са приоритет за работещите в ТП ДГС “Акад. Николай Хайтов”, въпреки негативното влияние и изменение на климата.

Управлението и поддържането на ГВКС се насърчава и популяризира чрез местни кампании и срещи с населението на които се обсъждани въпроси за устойчиво ползване на горите, свързани с опита и прилагане на полезни практики от колектива в горските територии от обхвата на ТП ДГС “Акад. Николай Хайтов”.

Проведени са срещи с кметовете на населените места и председателите на ловните дружинки на територията на ТП ДГС “Акад. Николай Хайтов” за социалното въздействие от прилагането на принципите и управлението със съответните стандарти за устойчиво стопанисване на горите.

Въпреки възникналите трудности, финансовият резултат на стопанството е положителен.

В социално-икономически аспект се наблюдава постоянно намаляване на работна ръка за осъществяване на дейностите в горите и увеличаване на потока

от туристи, което увеличава изискванията към естетическата стойност на горите на стопанството.

В резултат на водената политика и осъществена практика в горските територии, извършеният мониторинг показва, че ТП ДГС “Акад. Николай Хайтов” приключва 2023 г. с добър екологичен, социален и финансов резултат.

И.Д.Директор на ТП ДГС “Акад. Николай Хайтов”:

...../п/*.....

/инж.Ангел Чорбов/

* Налице е положен подпис, като същият е заличен, съгласно Общия регламент за защита на личните данни (Регламент (ЕС) 2016/679)

